

STORTINGET

Innst. 39 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Meld. St. 29 (2024–2025)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 2024, eks- portkontroll og internasjonalt ikke-sprednings- samarbeid

Til Stortinget

1. Innledning

Den årlige meldingen om eksport av forsvarsmateriell fra Norge er den 30. i rekken siden den første gang ble fremlagt i 1997. Den redegjør for eksporten av våpen, ammunisjon og annet militært materiell, relatert teknologi og tjenester til militære formål (heretter omtalt som forsvarsmateriell) fra norske bedrifter i 2024. Meldingen gir også informasjon om eksporten av flerbruksvarer til militær sluttbruk i utlandet.

Eksportkontrollen har to formål: 1) å sikre at eksporten av forsvarsmateriell fra Norge skjer i tråd med norsk sikkerhets- og forsvarspolitik, og 2) å sikre at eksporten av flerbruksvarer ikke bidrar til spredning av masseødeleggende våpen (kjernefysiske, kjemiske og biologiske våpen) og leveringsmidler for slike våpen. Eksport av forsvarsmateriell er utelukkende gjenstand for nasjonale beslutninger. Kontrollen med å hindre spredning av flerbruksvarer og teknologi til masseødeleggende våpen (MØV) eller terrorformål er i hovedsak basert på arbeidet i det multilaterale eksportkontroll-samarbeidet. Alle søknader om eksport av forsvarsmateriell vurderes grundig innenfor rammen av Utenriksdepartementets (UD) retningslinjer for behandling av

søknader om eksport av forsvarsmateriell, samt teknologi og tjenester for militære formål.

Meldingen er den første som legges frem etter at Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) ble etablert 1. januar 2025. Årets melding redegjør derfor særskilt for ansvarsfordelingen mellom UD og DEKSA på eksportkontroll- og sanksjonsområdet. Direktoratet har overtatt forvaltningsansvaret for eksportkontrollen og skal iverksette regjeringens politikk på dette området. DEKSA skal også ivareta Norges internasjonale forpliktelser på sanksjonsområdet, samt gjennomføre sanksjoner som Norge har sluttet opp om. Utenriksministeren har fortsatt det konstitusjonelle ansvaret for eksportkontrollen.

Russlands folkerettsstridige fullskalainvasjon av Ukraina i februar 2022 har bidratt til en drastisk endret sikkerhetssituasjon i Europa, som også har fått konsekvenser for Norges politikk på eksportkontroll- og sanksjonsområdet. Norsk politikk på dette området må legge til rette for at vi kan støtte Ukraina i deres legitime forsvarskamp, samt styrke vår egen, europeisk og alliert sikkerhet. Blant de viktigste endringene regjeringen har innført på eksportkontrollområdet i 2024, er beslutningen om at det fra 1. januar 2024 skulle åpnes for å tillate direkte salg av forsvarsmateriell fra norske bedrifter til Ukraina. Denne beslutningen ble etterfulgt av en ytterligere endring i norsk eksportkontrollpraksis i mars samme år, da regjeringen også åpnet for å tillate teknologioverføring fra norske forsvarsbedrifter til Ukraina. Årets melding inneholder derfor et eget kapittel om eksporten til Ukraina som redegjør for gjeldende eksportkontrollpraksis for Ukraina. Meldingen informerer om regjeringens økte satsing på norsk forsvarsindustri, og om viktigheten av forsvarsindustrien – både for

Norges militære støtte til Ukraina og vår egen og allierte lands beredskap og sikkerhet.

I meldingen gis det også en beskrivelse av hvordan den sikkerhetspolitiske og teknologiske utviklingen skaper utfordringer for et globalisert norsk næringsliv, og hvordan den krevende balansegangen mellom sikkerhets- og handelspolitiske interesser gjør seg gjeldende for eksportkontrollen.

Meldingen redegjør i tillegg for Utenriksdepartementets arbeid med å styrke kontrollen med teknologioverføring i kunnskapssektoren, noe som blant annet innebærer mer målrettet kontroll med bedre definisjon av teknologibegrepet og presisering av hva kontrollen skal omfatte. Meldingen redegjør også for sanksjonene mot Russland og hvordan regjeringen forebygger sanksjonsomgåelse.

1.1 Om eksporten i 2024

Norske virksomheter eksporterte i 2024 forsvarsmateriell og flerbruksvarer for militær sluttbruk, teknologi, tjenester mv. for om lag 16,2 mrd. kroner, mot 11,9 mrd. kroner i 2023. Det utgjør en økning i eksporten på om lag 36 pst. Den prosentvise økningen fra 2022 til 2023 var til sammenligning på 35 pst. Dette viser at eksporttallene fortsetter å stige og reflekterer den sikkerhetspolitiske virkeligheten vi står i. Hovedvekten av eksporten fra Norge går fremdeles til NATO-land. 96 pst. av eksporten av A-materiell og 89 pst. av eksporten av B-materiell gikk til NATO-land og andre europeiske land. USA var den største mottakeren av både A- og B-materiell fra Norge, med en samlet verdi på 3,5 mrd. kroner (mot 2,1 mrd. kroner i 2023).

Den totale eksportverdien av A-materiell (dvs. våpen, ammunisjon og visse typer militært materiell) i 2024 var om lag 12 mrd. kroner, mot 8,6 mrd. kroner i 2023. Den største økningen i total eksportverdi i 2024 var til USA (økning på ca. 1,4 mrd. kroner), etterfulgt av Romania (økning på ca. 1,3 mrd. kroner) og Ungarn (økning på ca. 1,2 mrd. kroner).

Eksporten av forsvarsmateriell til Ukraina utgjorde 945 mill. kroner i 2024. Mye av materiellet som er donert fra forsvarssektoren, føres imidlertid i eksportregnskapet med svært lave verdier. Dette skyldes at det er materiellets regnskapsmessige verdi som føres i tolldeklarasjonen.

2. Komiteens behandling

Komiteen avholdt 3. november 2025 åpen høring om Meld. St. 29 (2024–2025) Eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 2024, eksportkontroll og internasjonal ikke-spredningssamarbeid. Det ble mottatt fire skriftlige innspill og syv instanser deltok i høringen.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Rune Bakervik, Tonje Brenna, Nils-Ole Foshaug, Monica Nielsen og Trine Lise Sundnes, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, Morten Kolbjørnsen og Sylvi Listhaug, fra Høyre, Peter Frølich, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Miljøpartiet De Grønne, Arild Hermstad, fra Kristelig Folkeparti, Jonas Andersen Sayed, og fra Venstre, Abid Raja, viser til at det ble avholdt høring den 3. november 2025, og at det har blitt gitt skriftlige høringsinnspill.

Komiteen merker seg at regjeringens ambisjon med meldingen er å bidra til kunnskap om denne delen av norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk, ved at det blant annet gis innsyn i mottakerland og verdien av eksporten fra Norge og informasjon om avslag på søknader om lisens av forsvarsmateriell. Komiteen støtter denne ambisjonen.

Komiteen merker seg at det i årets melding særskilt redegjøres for etableringen av Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) og om ansvarsfordelingen mellom Utenriksdepartementet og DEKSA på eksportkontroll- og sanksjonsområdet.

Komiteen merker seg at DEKSA har overtatt forvaltningsansvaret for eksportkontrollen og skal iverksette regjeringens politikk på dette området. DEKSA skal også ivareta Norges internasjonale forpliktelser på sanksjonsområdet, samt gjennomføre sanksjoner som Norge har sluttet opp om.

Komiteen merker seg at norske bedrifter eksporterte forsvarsmateriell, teknologi og tjenester for militær bruk for om lag 16,2 mill. kroner – en økning på 36 pst. fra året før. 96 pst. av eksporten av våpen og ammunisjon (A-materiell) og 89 pst. av eksporten av annet militært utstyr (B-materiell) gikk til NATO-land og europeiske land. USA var også i 2024 den største mottakeren av forsvarsmateriell fra Norge, med en samlet verdi på rundt 3,5 mrd. kroner mot 2,1 mrd. kroner i 2023.

Komiteen merker seg den viktige endringen på eksportkontrollområdet som består i at det fra 1. januar 2024 skulle åpnes for å tillate direkte salg av forsvarsmateriell fra norske bedrifter til Ukraina. Denne beslutningen ble etterfulgt av en ytterligere endring i norsk eksportkontrollpraksis i mars samme år, da regjeringen også åpnet for å tillate teknologioverføring fra norske forsvarsbedrifter til Ukraina.

Komiteen noterer at årets melding derfor inneholder et eget kapittel om eksporten til Ukraina som re-

degjør for gjeldende eksportkontrollpraksis for Ukraina.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til hvordan norsk næringsliv må forholde seg til en stadig mer omfattende og kompleks eksportkontroll, som følge av krigen i Ukraina og den overordnede sikkerhetspolitiske utviklingen. Også arbeidet med å håndheve eksportkontrollen fra myndighetenes side har blitt mer krevende og omfattende over tid, i forbindelse med behandling av både lisenssøknader og sanksjonssaker.

På bakgrunn av en anmodning fra Stortinget, vedtatt i behandlingen av et representantforslag fra Høyre (Dokument 8:51 S (2022–2023)), opprettet regjeringen i januar 2025 Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA). Disse medlemmer viser til at ledende aktører i norsk forsvarsindustri i sine høringsinnspill til statsbudsjettet peker på enkelte utfordringer knyttet til lang saksbehandlingstid hos DEKSA, med negative følger for eksport, internasjonalt industrisamarbeid og konkurranseevne. Disse medlemmer understreker at DEKSA må gis økonomiske og personellmessige ressurser til å sikre effektiv saksbehandling

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt meiner at ein streng og føreseieleg kontroll med eksport av forsvarsmateriell er ein føresetnad for tryggleik for Noreg og verda. Ein norsk forsvarsindustri trengst for å sikre den nasjonale forsvarsevna. Samtidig har det vore god norsk politikk sidan 1959 at me ikkje skal selje våpen og ammunisjon til område der det er krig, borgarkrig eller der krig trugar. I ei tid då historisk mange menneske har lagt på flukt frå krig og konflikt, står dette prinsippet seg godt.

Desse medlemene viser til brev frå Redd Barna til komiteen datert 13. november 2025 der dei stiller spørsmål ved Utanriksdepartementets tolking av Den internasjonale våpenhandelsavtala. Ifølgje regjeringa avgrensast Noreg sitt ansvar til direktasal, medan FN og Den internasjonale Røde Kors-komiteen meiner at me også har ansvar for å vurdere om det er en risiko for at forsvarsmateriellet som vi eksporter til utlandet kan bli vidareselt til land som vil kunne bruke dette til krigsbrotsverk. I løpet av dei siste to åra har me fått dystre døme på at norske våpen og komponentar vert vidareselet frå USA til Israel og blir brukte i krigen mot Gaza. Desse medlemene viser til kriteria for vurdering av eksport av forsvarsmateriell som vil medføre avslag. Ifølgje kriterium 2 skal det ikkje eksporterast forsvarsmateriell til land der det er openberr fare for at eksporterte varer kan bli brukte til å utøve alvorlege brot på humanitærretten, men Israel har i krigføringa si mot Gaza bevi-seleg brote humanitærretten gjentekne gonger. Dess-

utan forpliktar ATT-artikkel 6 Noreg til å hindre eksport av forsvarsmateriell der det føreligg kunnskap om at det vil kunne bli brukt til å utføre folkemord, brotsverk mot menneskeslekta eller krigsbrotsverk. Desse medlemene minner om at Israel er under etterforsking for moglege brot på folkemordkonvensjonen. Reeksporten av norske F-35-komponentar til Israel via USA viser tydeleg at det er naudsynt å krevje sluttbrukerklæring med reeksportklausul også til allierte land.

På dette grunnlaget fremjar desse medlemene følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa om at krav om sluttbrukardokumentasjon vert praksis ved all eksport av forsvarsmateriell, også til NATO-land og nære allierte.»

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Venstre fremjar følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa utgreie kva forpliktingar Noreg har til å hindre re-eksport av norsk forsvarsmateriell til land som brukar dette i strid med FNs våpenhandelsavtale (ATT).»

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt merkar seg at eksporten av forsvarsmateriell til Ungarn har auka sterkt i løpet av 2024, og at Ungarn no er eit av dei landa me eksporterer mest til. I lys av den autoritære utviklinga i landet undrar desse medlemene seg over denne endringa og minner om at eit samla storting i 1997 slo fast at demokratiske rettar og respekt for grunnleggande menneskerettar i mottakarlandet skal inngå i den heilskaplege vurderinga av lisenssøknadar.

Desse medlemene har i ei årrekkje ytra liknande bekymring rundt den storstilte eksporten av forsvarsmateriell til Qatar, og merkar seg at eksporten til Qatar no er sterkt redusert.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Venstre viser til høringsinnspelet frå Røde Krossen som påpeiker at ny våpenteknologi utfordrar humanitærrettslege prinsipp og kan i verste fall føre til brot på humanitærretten. For humanitærretten byggjer på eit premiss om menneskelege vurderingar og individuelt ansvar, noko som ikkje er gjeldande på same måte når et kjem til autonome våpen. Desse medlemene meiner derfor at behovet for folkerettslege vurderingar der spesielt viktig ved eventuell eksport av autonome våpen.

Disse medlemmer viser til at Ukraina ifølgje meldingen kun mottar 7 pst. av Norges eksport av forsvarsmateriell, selv når eksport til allierte for videredonasjon til Ukraina er regnet med. Eksporten til USA har på sin side aldri vært høyere, og USA mottok i fjor 26,4

pst. av Norges eksport av forsvarsmateriell. USA har ifølge Kiel Institute stanset helt å vedta nye donasjoner til Ukraina, men har ifølge konservative anslag fra Watson Institute gitt våpenstøtte til Israel for 17,9 mrd. dollar (192 mrd. kroner) i perioden oktober 2023–september 2024. Disse medlemmer mener Norge må ta grep for å sikre at vår forsvarsindustrielle kapasitet skal gå til forsvar slik dette er definert i folkeretten, ikke til å fasilitere folkerettsbrudd.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser videre til at daværende forsvarsminister bekreftet i svar på skriftlig spørsmål 13. mai 2024 at det så langt ikke er praksis at norske myndigheter prioriterer leveranserekkefølgen fra norsk forsvarsindustri, men at det gjelder normale kommersielle vilkår i forsvarsindustrien som for øvrig næringslivsvirksomhet i Norge.

Disse medlemmer viser til at det har vist seg mulig å regulere den norske forsvarsindustriens produksjon i utlandet etter norsk eksportregelverk, av hensyn til å beskytte norsk forsvarsteknologi og hvilke sluttbrukere som skal få tilgang til denne. Disse medlemmer viser i denne forbindelse til Kongsberg Gruppens missilfabrikk i Virginia.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i sin eierskapsutøvelse i selskaper i forsvarsindustrien sikre at norskutviklet teknologi tolkes i videst mulig forstand i anvendelse av eksportregelverket og at bestillinger prioriteres etter folkerettslige hensyn.»

Disse medlemmer viser til at dagens Retningslinjer for behandling av søknader om eksport av forsvarsmateriell gjør en rekke unntak for eksport av våpenkomponenter. Etter retningslinjenes 6.2 kan DEKSA frafalle krav om sluttbrukerdokumentasjon dersom det «ferdige produkt ikke fremstår som norsk», samarbeidsavtaler med land eller selskaper i landgruppe én om slike leveranser «bør normalt godkjennes» og ved en slik samarbeidsavtale skal eksportlisens til delleransere gis.

Disse medlemmer viser til at retningslinjene slik de foreligger, åpner for å unnlate å vurdere de konkrete hensynene som Stortinget har fastsatt at skal ligge til grunn for eksport av forsvarsmateriell, og de reduserer muligheten for å etterse at Norge følger de forpliktelsene som følger av FNs våpenhandelstraktat.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Retningslinjer for Utenriksdepartementets behandling av søknader om eksport av forsvarsmateriell og teknologi og tjenes-

ter for militære formål ikke skal gjøre unntak fra norsk eksportkontroll for samarbeidsavtaler mellom norske og utenlandske produsenter eller salg av komponenter uten sluttbrukererklæring.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Venstre viser til at denne stortingsmeldingen beskriver hvordan stormaktrivalisering, svekket tillit til multilaterale institusjoner og et økende opprustningspress gjør eksportkontroll og ikke-spredning viktigere enn før. Meldingen drøfter likevel i liten grad hva denne utviklingen betyr for Norges strategiske rolle og handlingsrom på lengre sikt. Det vurderes ikke hvor Norge bør trappe opp, trappe ned eller endre sin innsats, eller hvordan Norge kan bruke eksportkontrollpolitikken mer aktivt for å styrke nedrustning, menneskerettigheter og global sikkerhet. Dette fremstår etter disse medlemmers syn som en vesentlig svakhet i meldingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne merker seg at meldingen beskriver opprettelsen av Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) som et viktig grep for å profesjonalisere og styrke eksportkontrollen. Samtidig gis det lite informasjon om ressursituasjon, bemanning og kompetansesammensetning i direktoratet. Det er avgjørende at DEKSA har tilstrekkelig uavhengighet, kapasitet og tverrfaglig kompetanse, inkludert på menneskerettigheter, internasjonal humanitærrett, klima- og teknologirisiko, og ikke bare juridisk og sikkerhetspolitisk ekspertise. Det fremgår heller ikke hvordan direktoratet og regelverket skal evalueres, og hvordan erfaringer fra klagesaker og avslag skal brukes systematisk til læring.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne registrerer at meldingen i liten grad omtaler klima- og miljøpåvirkning fra norsk produksjon og eksport av forsvarsmateriell. Selv om slikt materiell har betydelig ressurs- og utslippsfotavtrykk i hele livsløpet, fra produksjon til destruksjon. Dette medlem mener at et moderne eksportkontrollregime bør inkludere miljømessige konsekvensvurderinger. Fraværet av slike vurderinger gjør meldingen ufullstendig og lite fremtidsrettet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at meldingen understreker at eksport ikke skal bidra til brudd på menneskerettighetene og internasjonal humanitærrett. Likevel presenteres det ingen systematikk for hvordan vurderingene gjennomføres, hvilke indikatorer som brukes, eller hvordan UD og DEKSA sikrer enhetlig praksis. Disse medlem-

mer mener det er avgjørende at slike vurderinger gjøres transparente og etterprøvbare, særlig i lys av økt eksport til regioner med autoritære regimer.

Disse medlemmer merker seg at meldingen viser til krav om sluttbrukererklæringer, men beskriver lite om hvordan risiko for videresalg eller tredjelandsoverføring faktisk følges opp i praksis. At Norge i økende grad eksporterer avansert teknologi, gjør dette til et sentralt spørsmål. Etter disse medlemmers syn bør Norge tydeliggjøre hvordan kontroll og oppfølging skjer, og hvilke tiltak som iverksettes ved brudd.

Disse medlemmer merker seg at meldingen omtaler teknologisk utvikling som en utfordring, men drøfter ikke risiko knyttet til kunstig intelligens i våpensystemer eller spredning av autonome kapasiteter. Dette er et raskt voksende felt internasjonalt og representerer betydelig risiko for sivile, for folkeretten og for global stabilitet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for hvordan Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) sin virksomhet og regelverket de forvalter skal evalueres.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en tydelig metodikk for vurdering av menneskerettighetsrisiko, internasjonal humanitærrett og risiko for videresalg eller tredjelandsoverføring i Utenriksdepartementet (UD) og Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) sin behandling av lisenssøknader, og gjøre vurderingene mer transparente og etterprøvbare i den årlige meldingen om eksport av forsvarsmateriell.»

«Stortinget ber regjeringen utrede Norges forpliktelser etter FNs våpenhandelsavtale (ATT) til å hindre re-eksport av norsk forsvarsmateriell til aktører som kan bruke dette i strid med internasjonal humanitærrett, og utarbeide retningslinjer som sikrer at Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) ikke godkjenner re-eksport der slik risiko foreligger.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at klima- og miljøhensyn integreres i eksportkontrollpolitikken og gjenspeiles i den årlige meldingen om eksport av forsvarsmateriell.»

Når det gjelder regjeringens arbeid for å motvirke sanksjonsomgåelse, vil komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre vise til at norske myndigheter ikke har anmeldt et eneste norsk

selskap for brudd på sanksjonsregelverket. Dette må ses i lys av tall fra Corisk, Wikborg Rein, Helsingforskomiteen og Rud Pedersen Group, som i en rapport høsten 2023 viste til at man i Norge hadde eksport for rundt 90 mill. euro som sannsynligvis har endt opp i Russland. Disse medlemmer er på denne bakgrunn bekymret for at det fortsatt finnes store mørketall knyttet til norsk næringslivs etterlevelse av sanksjonsregelverket. Disse medlemmer viser i den forbindelse til Dokument 8:9 S (2025–2026) Representantforslag om styrket norsk støtte til Ukraina, for frihet, rettsstat og europeisk sikkerhet, hvor det fremmes forslag om at Norge bør styrke sin etterforskning av sanksjonsomgåelser.

Videre registrerer komiteens medlem fra Venstre at regjeringen fortsetter å omtale de særnorske unntakene fra EUs sanksjoner mot Russland som «noen få nasjonale tilpasninger» og understreker at dette medlem anser dette som en underdrivelse av betydningen av unntaket. Norges manglende implementering av havneforbud for russiske fiskefartøy har over år bidratt til at store summer har gått inn i den russiske økonomien og dermed til å finansiere den russiske krigføringen. Dette medlem mener unntaket burde fjernes for å vise at Norge gjør det som er i vår makt for å stoppe finansiering av Putins hensynsløse krig mot Ukraina. Dette medlem er for øvrig ikke av den oppfatning at en mildere norsk sanksjonspolitikk overfor Russland enn våre øvrige allierte styrker Norges sikkerhet på hverken kort eller lang sikt.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til regjeringens omtale av behovet for økt produksjonskapasitet i norsk forsvarsindustri generelt og Veikart for økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien spesielt. Selv om regjeringen skriver at de har «støttet forsvarsindustrien med flere milliarder kroner gjennom tilskudd, avtaler og investeringer», vil disse medlemmer påpeke at regjeringen ikke har etablert en tilskuddsordning en bredere tilskuddsordning som gjelder flere selskaper enn Kongsberg Defence and Aerospace, Nammo AS og Chemring Nobel. I denne forbindelse viser disse medlemmer til høringsinnspill fra Forsvars- og sikkerhetsindustriens forenings høringsinnspill til kapitlene på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026 som er fordelt til utenriks- og forsvarskomiteen:

«Imidlertid er det i budsjettforslaget ingen omtale av en bredere tilskuddsordning som gjøres tilgjengelig for større deler av forsvarsindustrien, slik regjeringens s.k. veikart for økt produksjonskapasitet i forsvarsindustrien legger opp til og som regjeringen senest i september d.å. annonserte vil komme på plass i 2026.»

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en tilskuddsordning for økt forsvarsindustriell produksjonskapasitet i små- og mellomstore bedrifter for å motvirke flaskehalser i produksjonskjedene.»

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for hvordan Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) sin virksomhet og regelverket de forvalter skal evalueres.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utarbeide en tydelig metodikk for vurdering av menneskerettighetsrisiko, internasjonal humanitærrett og risiko for videresalg eller tredjelandsoverføring i Utenriksdepartementet (UD) og Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) sin behandling av lisenssøknader, og gjøre vurderingene mer transparente og etterprøvbare i den årlige meldingen om eksport av forsvarsmateriell.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utrede Norges forpliktelser etter FNs våpenhandelsavtale (ATT) til å hindre re-eksport av norsk forsvarsmateriell til aktører som kan bruke dette i strid med internasjonal humanitærrett, og utarbeide retningslinjer som sikrer at Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) ikke godkjenner re-eksport der slik risiko foreligger.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringa utgreie kva forpliktingar Noreg har til å hindre re-eksport av norsk forsvarsmateriell til land som brukar dette i strid med FNs våpenhandelsavtale (ATT).

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringa om at krav om sluttbrukardokumentasjon vert praksis ved all eksport av forsvarsmateriell, også til NATO-land og nære allierte.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen i sin eierskapsutøvelse i selskaper i forsvarsindustrien sikre at norskutviklet teknologi tolkes i videst mulig forstand i anvendelse av eksportregelverket og at bestillinger prioriteres etter folkerettslige hensyn.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sikre at Retningslinjer for Utenriksdepartementets behandling av søknader om eksport av forsvarsmateriell og teknologi og tjenester for militære formål ikke skal gjøre unntak fra norsk eksportkontroll for samarbeidsavtaler mellom norske og utenlandske produsenter eller salg av komponenter uten sluttbrukererklæring.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen etablere en tilskuddsordning for økt forsvarsindustriell produksjonskapasitet i små- og mellomstore bedrifter for å motvirke flaskehalser i produksjonskjedene.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen sikre at klima- og miljøhensyn integreres i eksportkontrollpolitikken og gjenspeiles i den årlige meldingen om eksport av forsvarsmateriell.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Meld. St. 29 (2024–2025) – Eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 2024, eksportkontroll og internasjonalt ikke-spredningssamarbeid – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 2. desember 2025

Ine Eriksen Søreide

leder

Bjørnar Moxnes

ordfører

